OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa locală, 18 februarie 2018
Clasa a IX –a

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Eseul/răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.**
- **Timpul de lucru: 3 ore.**
- **Total: 120 de puncte**

Citește cu atenție fragmentele de mai jos:

A.

Eu deschideam ușa musafirilor, făcându-i să creadă că asta era pentru noi un lucru obișnuit. O deschisei mai întâi pentru domnul Wopsle, apoi pentru domnul și doamna Hubble, și, în cele din urmă, pentru unchiul Pumblechook. (N. B. Eram amenințat cu cele mai grozave pedepse dacă îi spuneam «unchiule».)

– Doamnă Joe – spuse unchiul Pumblechook, un om între două vârste, care răsufla greu și se mișca încet, cu o gură ca de pește, cu ochi holbați și fără viață și cu un păr de culoarea nisipului, care îi stătea țepos în vârful capului; arăta ca și cum cineva ar fi încercat să-l strângă de gât, și el tocmai și-ar fi venit în fire – v-am adus, în dar de sărbători, o sticlă de vișinată și v-am mai adus și o sticlă de Porto.

De fiecare Crăciun își făcea apariția cu aceleași cuvinte – pe care le rostea ca și cum ar fi spus o mare noutate − și cu două sticle pe care le purta ca pe două greutăți. De fiecare Crăciun, doamna Joe îi răspundea, cum îi răspundea și acum: «O, un-chiul Pum-ble-chook! Ce drăguț!» și, de fiecare Crăciun, el răspundea, cum răspundea și acum: «Așa precum meritați. Sunteți sănătoși cu toții? Și ce mai face flecușețul?» Ăla eram eu.

În asemenea împrejurări, luam masa în bucătărie, iar nucile, portocalele și merele le mâncam în salonaș; schimbarea aceasta semăna cu schimbarea pe care o suferea Joe când își îmbrăca straiele de duminică. Soră-mea era neobișnuit de vioaie și, în general, pot spune că era mai drăgălașă în societatea doamnei Hubble decât în orice altă societate. Mi-amintesc că doamna Hubble, o femeie mărunțică, ascuțită, cu părul buclat și care se îmbrăca în rochii de culoarea cerului, se bucura de renumele că era foarte tânără pentru că, nu știu în ce timpuri îndepărtate, se căsătorise cu domnul Hubble, care era mult mai în vârstă decât ea. Iar despre domnul Hubble mi-amintesc că era un bătrân zdravăn, spătos, puțin adus, care mirosea a rumeguș de lemn și că umbla întotdeauna cu picioarele foarte depărtate unul de altul; când eram mic, vedeam mile întregi de teren printre picioarele lui când îl întâlneam urcând poteca.

În mijlocul acestei societăți alese nu m-aș fi simțit la locul meu nici dacă n-aș fi prădat cămara. Nu pentru că stăteam înghesuit într-un colț al feței de masă, cu masa în piept și cu cotul lui Pumblechook în ochi, și nici fiindcă n-aveam voie să vorbesc (de altfel, nici n-aveam chef să vorbesc), și nici fiindcă eram ospătat cu marginile solzoase ale picioarelor de găină. Nu, toate acestea nu m-ar fi supărat dacă oamenii m-ar fi lăsat în pace. Dar ei nu voiau să mă lase în pace. Li se părea că-și pierd timpul dacă uită cumva să îndrepte conversația mereu spre mine și să mă înțepe când și când. Mă simțeam ca un biet tăuraș într-o arenă din Spania, atât de tare mă dureau înțepăturile lor.

Începură să mă încolțească chiar de la începutul mesei. Domnul Wopsle spuse rugăciunea cu un ton teatral – astăzi rugăciunea aceea mi se pare un fel de amestec religios între cuvintele stafiei din Hamlet și ale lui Richard al III-lea − și încheie exprimându-și dorința de a ne vedea pe toți recunoscători. La aceste cuvinte, soră-mea se uită țintă la mine și spuse cu o voce joasă și plină de reproș:

– Ai auzit? Să fii recunoscător.

– Mai ales, băiete, interveni domnul Pumblechook, să fii recunoscător față de aceia care te-au crescut ca-n palme.

Doamna Hubble clătină din cap și, măsurându-mă de parcă ar fi avut o jalnică presimțire cum că n-o să sfârșesc bine, întrebă:

– De ce oare tinerii nu sunt niciodată recunoscători?

Acest mister moral păru prea adânc pentru societatea noastră, așa că domnul Hubble îl dezlegă scurt, spunând:

– Vicioși din natură.

Toată lumea murmură: «Adevărat!» și mă priviră cu toții într-un chip deosebit de neplăcut și plin de înțeles.

Când aveam musafiri, poziția și influența lui Joe erau oarecum mai proaste (dacă așa ceva mai era cu putință) decât atunci când eram singuri. Dar, de câte ori putea, mă ajuta și mă îmbărbăta în felul lui și, de obicei, în timpul mesei, își manifesta simpatia, servindu-mă mereu cu sos, dacă era sos la masă. Deoarece în ziua aceea pe masă se afla sos din belșug, în momentul de care vorbesc, Joe îmi puse în farfurie cam vreun sfert de litru. […]

– Ai avut bătaie de cap cu el, doamnă Gargery, nu-i așa? întrebă doamna Hubble cu compătimire.

– Bătaie de cap? îngână soră-mea. Bătaie de cap? și urmă o listă îngrozitoare a tuturor bolilor de care mă făcusem vinovat, a tuturor nopților și zilelor când refuzasem să dorm, a tuturor locurilor înalte de unde căzusem, o enumerare a tuturor juliturilor pe care mi le făcusem și a tuturor ocaziilor când soră-mea mă blestemase să intru în mormânt, iar eu mă împotrivisem cu încăpățânare. […] Dar tot ce îndurasem până acum nu era nimic față de simțămintele înspăimântătoare care mă cuprinseră în pauza care urmă după expunerea soră-mi, timp în care se uitară cu toții la mine cu indignare și groază, ceea ce mă duru nespus de mult.

(Charles Dickens, ***Marile speranțe***, Editura Universul Familiei, 1992, capitolul IV, p. 28-29, 31-32)

B.

Nimeni nu băgă de seamă când se strecurase, printre scaune, spre tablaua cu șerbet, Lizuca, necazul doamnei Vasilian.

Era o fetiță mărunțică, însă voinică și plinuță. Rochița de doc albastru stătea strâmbă și în chip cu totul nepermis pe trupușorul ei. Botinuțele îi erau pline de colb și cu șireturile desfăcute. Colțunii căzuseră și arătau niște picioruțe pârlite de soare, cu genunchii nu tocmai curați. Capu-i era foarte scurt tuns, băiețește, și arăta în rotunzimea lui, felurite bulbucături neregulate. Năsușoru-i mititel ar fi avut nevoie de batistă, lucru pe care-l dovedeau și mânecile rochiței. Gura-i era cam mare și obrajii prea roșii. Nu era deloc frumușică și delicată, duduia Lizuca. Numai ochii căprii, umbriți de gene negre, aveau în ei câte o mică floare de lumină.

Fără să stea deloc în cumpănă și fără să-i pese de nobila adunare, Lizuca păși ușor însă hotărât spre măsuța cu dulceață și, înfigându-și două degete în chisea, le scoase împodobite cu o bucată nestatornică de șerbet. Tocmai când se-ndeletnicea s-o prindă cu gura și cu limba fără a pierde nimic, slujnicuța o zări și dădu un țipăt.

– Ce-i, ma chère? se întoarse cu mirare doamna Vasilian.

Dar când văzu despre ce era vorba, când înțelese ce contrast și ce sacrilegiu s-a produs în salonașul său grenat, sângele i se ridică brusc în obraji și-i fulgeră în ochi.

– Ce înseamnă asta, Eleno? vorbi ea apăsat, c-o voce scăzută, dramatic. De câte ori te-am făcut atentă asupra acestor lucruri? De ce-ai înlemnit? Ia-o! Nu-nțelegi că, dacă o mai văd o clipă, trebuie să chemați doctorul? Ah, e ceva îngrozitor! ofta ea cu deznădejde, întorcându-se spre musafiri. E zadarnic orice; zadarnic! Nu știu ce să mai fac cu copilul acesta. Uitați-vă dumneavoastră cu ce obiceiuri mi-a venit de la bunicii ei. Eu i-am spus de multe ori lui Jorj că copilul ăsta e o rușine și o nenorocire! Chiar de aceea Jorj nici n-o mai trimete la bătrâni… E o hotărâre pe care nu pot decât s-o aprob!

Cucoanele dădură din cap cu o adâncă înțelegere a lucrului; și oftară. […]

– Vină-ncoace gângania dracului! icnea cu obidă slujnicuța, trăgând de o aripă și smucind după ea pe Lizuca. Din pricina ta să-ndur eu observații și ocări!

Fetița începu a scânci subțire, înțepenindu-se în picioare și trăgându-se într-o parte.

– Lasă-mă! Dă-mi drumul! Tu ești o servitoare… Am să te spun la tata!

– Da? Ai să mă spui? Și slujnica îi făcu vânt înainte, ajutându-se puțin și cu piciorul. Domnu nu vine degrabă acasă și până s-a întoarce el, îți spânzurăm noi chelea-n băț! Lizuca […] întoarse o privire de ură pe sub sprâncenele încruntate.

– Așa? strigă slujnicuța. Te uiți ca hoții? Are dreptate cuconița. Dihanie și soi rău ce ești!

Prinzând iar pe copilă de-o poală a rochiței, îi făcu ceea ce se cheamă un șurub, răsucindu-i în moalele capului unghia cea mare și monturile degetelor. Văzând că Lizuca se mai stăpânește încă, îi mai făcu unul și mai îndesat, și mai în răspăr, până ce simți sub degetele mâinii celeilalte carnea tremurând și auzi lacrimile forfotind în năsușorul cel neînsemnat.

– Mai na și dobândă, vorbi ea râzând ș-o plesni cu palma peste capul tuns. Să te duci și să te întorci când te-oi chema eu!

Lizuca se poticni și se izbi cu capul de perete. Apoi, smârcâind, își înghiți și-și stăpâni lacrimile și întoarse iar pieziș spre slujnică privirea de hoț.

Cucoana Emilia și madam Neicu tocmai ieșeau de la vizită și se îndreptau spre portița de la stradă. În trecere, bătrâna își puse mâna în creștetul copilului:

– Ce ai, fetițo? întrebă ea, ai plâns?

Lizuca respinse mâna care o mângâia și privi pieziș și fără prietenie spre cele două cucoane. Nu răspunse și se trase la o parte, urmată de tovarășul ei.

– Copil rău! declară cucoana Emilia – pe când madam Neicu asculta atentă râsul cristalin din salonaș. Deplin înțelese și făcându-și semne cu ochii, amândouă trecură domol în strada singuratică, sub copleșitoarea căldură a verii.

În urma lor, în fața casei cu persienele lăsate, Lizuca rămase gânditoare, cu ochii ațintiți și cu sprâncenele ușor încruntate. În preajma-i se desfășurau câteva răzoare uscate, cu flori sărace și ofilite. Globuri de sticlă colorată, înălțate în bețe, răsfrângeau imaginile diforme ale copilului și cățelului.

(Mihail Sadoveanu, ***Dumbrava minunată***)

Subiectul I **30 de puncte**

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Transcrie, din fiecare text, câte trei secvențe care descriu stări ale personajului-copil. **6 puncte**
2. Ilustrează, cu exemple din text, două mijloace diferite prin care se manifestă funcția expresivă a limbajului în fragmentul din romanul lui Charles Dickens. **6 puncte**
3. Motivează, în 60 de cuvinte, reacția copilului, în secvența din textul lui Mihail Sadoveanu:

„Cucoana Emilia și madam Neicu tocmai ieșeau de la vizită și se îndreptau spre portița de la stradă. În trecere, bătrâna își puse mâna în creștetul copilului:

– Ce ai, fetițo? întrebă ea, ai plâns?

Lizuca respinse mâna care o mângâia și privi pieziș și fără prietenie spre cele două cucoane. Nu răspunse și se trase la o parte, urmată de tovarășul ei.

– Copil rău! declară cucoana Emilia – pe când madam Neicu asculta atentă râsul cristalin din salonaș. Deplin înțelese și făcându-și semne cu ochii, amândouă trecură domol în strada singuratică, sub copleșitoarea căldură a verii.” **6 puncte**

4. Interpretează atitudinea fiecărui adult în relație cu personajul-copil din textul lui Charles Dickens. **6 puncte**
5. Susține-ți opinia, într-un text de 60-100 de cuvinte, despre modul în care cele două fragmente descriu întâmplări semnificative în formarea personalității protagoniștilor. **6 puncte**

Notă!

Nici un răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II- lea **30 de puncte**

Redactează, în 180-200 de cuvinte, o scrisoare în care îți imaginezi cum Lizuca îi destăinuie copilului (Pip) din romanul ***Marile speranțe*** de Charles Dickens suferințele ei în casa doamnei Vasilian.

Subiectul al III- lea **30 de puncte**

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre ***modul în care mediul familial influențează destinele copiilor*** pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie etc.).

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 3 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare **30 de puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 30 de puncte (*organizarea ideilor în scris* – 6 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 6 puncte; *utilizarea limbii literare* – 6 puncte; *ortografia* – 4 puncte; *punctuația* – 4 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 2 puncte, *respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte* – 2 puncte)